

“Wanneer iemand belangstelling krijgt voor natuurstudie, is het een gelukkige omstandigheid wanneer er dicht bij huis een gevarieerde heemtuin ligt. In mijn jeugd was dat Thijsse’s Hof in het Bloemendaalse Bos.”

Ger Londo

(Foto: Johan Heirman)

Ger Londo, vertaler tussen wetenschap en heemtuin

Na het overlijden van botanicus en veldbioloog Dr. Ger Londo, op 18 december 2018, werd op 1 maart een mini-symposium georganiseerd om hem en zijn werk te eren. In de persoonlijke verhalen van de sprekers werden verschillende kanten van Ger belicht, over de impact van de boeken, zijn adviezen, de naar hem genoemde tuin in Leersum. Dik Vonk nam ons mee naar de bron van zijn levenslange fascinatie voor planten en natuurlijke begroeiingen, de duinen rond Haarlem en Heemtuin Thijsse’s Hof. Daar leerde hij planten kennen maar maakte er ook zijn huiswerk.

In zijn latere leven is hij altijd nauw bij de heemtuinen betrokken gebleven. Bijvoorbeeld als bestuurslid van Thijsse’s Hof en bij de naar hem genoemde ‘Londo-tuin’ in Leersum. Die tuin kon hij, na de verhuizing van deze tuin vanaf de eerdere loca-

tie bij het toenmalige RIN (Rijksinstituut voor Natuurbeheer), naar eigen inzichten inrichten. Tot zijn dood bleef hij betrokken bij deze tuin, waar deskundige vrijwilligers zijn werk voortzetten. In januari 2019 vond hier de oprichting van de nieuwe vereniging ‘Samenwerkende Natuurtuinen en -Parken’ plaats, een wel heel toepasselijke plek. Een van de vrijwilligers, Phine Dalmeijer, liet ons daar zijn botaniseertrommel zien, geschonken door de familie. Een botaniseertrommel met een mooi verhaal: handgemaakt door zijn vader met als schouderriem een munitieband uit WO1.

Vanaf het begin was Ger ook betrokken bij Oase. Eerst bij de voorloper Landelijke Werkgroep Heem- en Natuurtuinen en vanaf de oprichting van Stichting Oase in 1993 tot 2005 als bestuurslid.

Medebestuurder Kees Both typeert: “*Waar in we konden genieten van zijn bedachtzame visie*”.

Ger Londo was een toegankelijke man, die ook binnen de Vakgroep Heemtuinbeheer zijn kennis graag deelde. Willy Leufgen: “*Hein Koningen en Ger vulden elkaar daar prachtig aan met hun verschillende kennis en ervaring, zodat er voor iedereen heel veel te leren viel.*”

Jozanneke Bijkerk: “*Maar het meest fijne en levendige contact was steeds bij de excursies van de PKN (Plantensociologische Kring Nederland), waarbij Ger ook tot enkele jaren geleden samen met de groep dwars door gebieden heen stiefelde en hierbij zeker niet in de achterhoede bleef hangen, tenzij er bijzondere begroeiing te bewonderen was.*”

Kees Both: “*Ik ontmoette Ger voor het eerst in een cursus voor KNNV-leden op het terrein van de*

Juni 2014, Ger leidt de Vakgroep Heemtuinbeheer rond in Wageningen

vegetatiekunde, ook wel 'plantenso-
ciologie' genoemd. Hij als bioloog,
vakman, ik als mede-docent,
hobbyist. Daarbij was er sprake van
wederzijdse erkenning van expertise".

Jean Francois van den Abeele: "Ik
was erg onder de indruk van de
manier waarop hij respectvol zijn
grote kennis deelde met velen."

Vanuit zijn wetenschappelijke
kennis kon Londo de aanleg van
heemtuinen van een degelijke
basis voorzien, hij adviseerde daar-
in graag. Gelukkig heeft hij zijn
grote kennis ook vastgelegd in vele
boeken en artikelen. Johan Heir-
man: "In 1980 kocht ik een huis
met tuin in Gent. Ik wilde vanaf het
begin geen traditionele tuin, maar
een die ik op vegetatiekundige basis
zou beheren. Het kwam daarom
bijzonder goed uit dat een weten-
schapper als Ger zich niet te goed

voelde om zijn landschapsoecologi-
sche inzichten te verwerken in zijn
boek met richtlijnen voor aanleg en
onderhoud van "Natuurtuinen en
parken" (1977)."

Naast de boeken en wetenschappe-
lijke artikelen schreef hij ook tal van
kleinere bijdragen in diverse tijds-
schriften. Jojanneke Bijkerk: "De
meest vrolijke herinneringen aan
Ger heb ik zelf vooral door artikelen
over allerlei onderwerpen, zoals over
een kleine studie naar de verwilde-
ring van een aantal soorten *Crocus*
in eigen tuin."

Als redacteur maakte ik Ger, naast
de excursies, dan ook mee als auteur
die zijn teksten, inclusief bijschrij-
ften, tot in de puntjes aanleverde.

Hoewel de wetenschap en het zorg-
vuldige, vaak jarenlange monito-
ren van veranderingen de hoofdrol
speelde, had hij ook oog voor de

sfeer van een tuin getuige dit citaat
uit de onvolprezen interviews die
Ben Veld met hem hield (Oase
winter 1997):

*Met een tuin kun je een eigen
droomwereld scheppen, de sfeer kan
ons verbeeldingsvermogen prikkelen,
Al onze zintuigen kunnen bespeeld
worden. Houdt u hier bewust reke-
ning mee bij het ontwerpen?*

"Ja, droomwereld.... natuurlijk, bij
het ontwerpen van een tuin is de
sfeer die je wilt scheppen van grote
betekenis. De sfeer geeft een boei-
ende meerwaarde, voegt een extra
dimensie toe. Zodat de tuin niet
alleen een verzameling van plan-
tensoorten en van diverse levens-
gemeenschappen is. Je moet zorgen
dat er een totaliteit ontstaat, een
soort harmonie, ja, dat er een soort
kunstwerk, een levend kunstwerk
geschapen wordt."

Een beknopte bibliografie:
Natuurtuinen en -parken, Thieme 1977.
Tuin vol Wilde Planten, natuur in tuin en
park. Terra ism Natuurmonumenten, 1993.
Thijssse's Hof, Tachtig jaar natuurontwikke-
ling, Bekking & Blitz, 2006
Naar meer natuur in tuin, park en land-
schap, KNNV Uitgeverij, 2010
Natuurtechnisch bosbeheer, Pudoc, 1991

In Oase:
Vier interviews met Ben Veld, tussen
winter '97 en winter '98.
Vele artikelen ondermeer: Hoe inheems
zijn wilde planten (winter '91), Onder-
zoek in natuurtuinen, 4 delen (zomer '93-
voorjaar '94), Welke krokussoorten zijn
geschikt voor verwildering? (lente '97),
Heermoes: vriend of vijand in de natuur-
tuin (voorjaar '99), De Londotuin (zomer
'12). Alle artikelen in Oase zijn na te lezen
op www.stichtinggoase.nl/tijdschrift-oase-archief

*Tekst: Machteld Klees, met dank aan
degenen die hun herinneringen voor
dit artikel deelden.*